Martin KOLEJÁK
Metodológia teologickej bioetiky

Príspevok poukazuje na to, že bioetika je architektonickou disciplínou schopnou uskutočniť transdisciplinárnu syntézu. Ďalej objasňuje deskriptívny, hermeneutický a preskriptívny moment teologickej bioetiky. Zvlášť podčiarkuje to, že v teologickej bioetike je rozhodujúc teologická antropológia, čiže poznanie Krista, pre morálne hodnotenie jednotlivých bioetických problémov. Rôzne bioetiky vychádzajú z rozličných antropológií a z rozličných princípov, preto prichádzajú aj k rozličným záverom. Teologická bioetika ponúka svoj prínos k riešeniu komplikovaných bioetických otázok súčasnosti.

Stefan KONSTAŃCZAK
Argument społeczny w dyskusjach bioetycznych

Argument społeczny w etyce wiąże się z przekonaniem, że jednostka podejmując działania oceniane moralnie winna kierować się nie osobistymi mwzględami, ale interesem społecznym. Interes społeczny wymaga więc od jednostki poświęcania dobra indywidualnego na rzecz dobra wspólnego. Nie jest to stanowisko odosobnione w etyce, jednak zupełnie innego wymiaru nabiera w dyskusjach bioetycznych. W sytuacjach, w których jednostka zaznaje indywidualnego cierpienia, racje społeczne mogą zadecydować o tym, aby tego cierpienia nie ograniczać, gdyż zbiorowość mogłaby doznać przy tym jakiegoś uszczerbku.

Radykalne stanowisko w kwestii tolerowania cierpienia prezentował Albert Schweitzer, twórca tzw. «etyki życia».Głosił także, że: «kto doznaje dobra w życiu, powinien czuć się powołany do poświęceń celem łagodzenia cierpień innych». Tym samym jego etyka życia nakazująca chronić każde życie, a ponadto chronić istoty żywe przed doznawaniem cierpienia, w niektórych przypadkach popada w sprzeczność wewnętrzną, jeśli np. zminimalizować cierpienie można tylko za pomocą radykalnych posunięć.

Stanowisko Schweiztera w kwestii zakresu obowiązywania argumentu społecznego podważał Henryk Elzenberg, który uważał, że walka z cudzym cierpieniem i trwanie przy życiu dla dobra drugiego człowieka jest jedynie powodowana przez «współczucie dla słabych, nie obowiązek społeczny służenia grupie». Twierdził też, że nawet jeśli przyznalibyśmy społeczeństwu prawo do stawiania żądań pozostawania jednostek przy życiu za wszelką cenę, to do samego udziału w życiu społecznym nie jest ona bezwzględnie zobligowana.

W swoim wystapieniu zamierzam dokonać konfrontacji obu tych stanowisk w bioetyce przy rozstrzyganiu działań podejmowanych dla zminimalizowania cierpienia. Racje społeczne niekoniecznie muszą oznaczać odrzucanie niektórych rozwiązań, których domagają się jednostki przezywające cierpienie. Z drugiej zaś strony racje jednostkowe nie mogą przeważać nad interesem społecznym. Zatem argument społeczny ma zastosowanie tylko do sytuacji typowych, w których znajduje się lub potencjalnie znaleźć sie może większość członków danej grupy społeczanej.